

PENCKÓFER JÁNOS

FÉNYFOLYAM*

Égi s földi dolgok

összegabalyodásáról, avagy: kinek mi köti le figyelmét egy almáskert melletti durva fékezés után

1. Fuvallat, és megint fuvallat, és aztán újra csak fuvallat? Nem, nem, ennél sokkal összetettebb, ennél jóval talányosabb viszontagság szegődött melléjük. Sokkal inkább Lélek lehető futólagosságok meg- meglegyintései, és aztán nyomban Egyértelmű földi szellőkések pillanatai voltak azok, méghozzá egyszer valóságos módon, egyszer pedig átvitt értelemben jelentkeztek: mikor így, mikor úgy, mikor pedig alaposan, jól összegubancolóva. Ilyesmi lehetett, amit tapasztaltak, igen, ehhez fogható volt, s egész röviden ezt így is mondanák – Mi így foglalnánk össze –, hogyha nem találnák –, Hogyha nem gondolnánk – túlzottan tömörnek, azaz leegyszerűsítettnek, és éppen ezért félreérthetőnek mindazt, ami búvkörébe vonta, ami hatalmába kerítette őket, Valamennyiünket. Mert egyik percüket, azt valóban az angyal hozta – Nem mondhatjuk másként, igenis az angyal hozta –, s akkor abban – Úgy gondoljuk, hisszük – harminchatféle utazó emlékeit, vagyis inkább: elképzeléseit röppentette fel, előre harminchatféle várakozás, míg ott, a másik pillanatban már az ördög kínálta magát aligha kevesebb, mint harminchatféle alakban. Mert egyik percben még a huza-vona közelmúltja: beszállás, az udvarias mozdulatok közt a Jó reggelt, Helló, Sziasztok, Á, üdvözlöm, Szia-szia, Pálinkás jó reggelt, Adjon Isten, Szevasz, öreg, Tiszteletem, Kik ezek, te?, Ó, hát megint együtt, Kezét csókolom, igen, a helyfoglalás izgalma, egy kevés zaklatottság, valamint az arcok újrafelismerése, emitt pár gyorsismerkedés, amott a kényelemkeresés – Ablaknál vagy belül? – majd az elindulás, az az ismert biztonságos ringás, az a mindent átölelő motorduruzsolás, idővel az elandalodás mögött is éber vágyódás, a házipálinkás, konyakos, elemóziás meg süteményes matarászás, az a csokis, kávé, rágógumis szöszmötölés, mely az utazást puhává béleli, meleg otthonná szokta varázsolni, de aztán egy hirtelen jött villanat után minden a feje tetején, egy hirtelen jött villanat után minden az elhomályosulásban kereste-találta magát – minden a saját árnyoldalára borult. Tessék: Így volt: Éreztük a világosság és a sötét akár ki is kristályosítható rövid elkülönülését, De az élet nedveiben megfogható buja vágyakat és ezek Tartósodó testetöltését ugyancsak tapasztaltuk – ki vállalkozik a különválogatásukra? Merthogy ilyesmiből: ellentétekből, meg

* Részlet a szerző új prózai művéből

ilyen sok kis apró, sűrű, színes felületességéből, semmiségekből, ilyesmi sokféleségből meg váratlanságokból, s ugyanúgy a fegyelmezett, ámde érzékcsiklandozó titkok láthatatlanságából, igen, ezekből eredeztetheti magát az emlékük. Mindenekelőtt abból a hosszú-hosszú percből, melyben Jónéhányunkat egészen körbelengett, megérintett az az Édes angyalsóhaj-szerű fuvalom, amelyben többüket magához édesgette ez a valami, amikor észrevették: jócskán fel is emelte őket a puhatólózó, de merészkedő beszélgetés, valamint a jól benyüzsgősödött hangulatból egyre-másra kiugráló kacarászás, az a nőt és férfit egymásra buzdító mosolyos kedély, hogy aztán mindjárt Sajat felhorkanó döbbenetüktől, előre bukó tehetetlenségüktől feszüljön üléstámla, csuklós karfa, szélvédőüveg, a berendezés, minden. Mert egy szempillantás, talán annyi se, és úgy fékezett le a Magyar Nova Futura, a negyvennyolc plusz két személyes – úri megjelölésében: full extrás, vagyis hát telis-tele kényeztetésekkel – busz, de olyan hirtelen és teljesen fogta meg sebességét vezetője, mintha épp a világ szakadékházhoz érkezett volna, pokolkapuhoz, s mintha egy egész ördögfióka-sereg penderült volna ki eléje, oda, ki, a vizes útra. Pedig hát nem egy nagyon éles kanyar után bukkant elő, ami előbukkant, és A haladásunkra sem foghattuk rá – akkor se, meg később se –, hogy az valami nagy sebességű lett volna. Szerintük, még a buszvezető sem értette, miért volt a hirtelensége, a kemény fékre taposása, hogyha aztán engedte, hogy menjenek még, hogyha engedte, hogy guruljanak még legalább húsz-huszonöt métert. Mindenesetre annyira épp elégnek bizonyult, hogy ki-ki nekivágódjon valaminek, annyira épp elégnek bizonyult, hogy visszazuhanjanak mind a tárgyak látható és kézzel fogható világába, Az önfeledtségünk oda legyen.

Nemigen mondhatnak egyebet, mint azt, hogy bármennyire meg voltak ők zavarodva – mert hát Megijedni megijedtünk rendesen –, de azért valamennyiüknek, Szinte mindnyájunknak, mégis megmaradt a magához való esze. Előbb a kabátok, a dzsekik, sapkák után nyúltak – Még ha kapkodva is, ám előbb ezekkel bíbelődünk –, és csak aztán kezdtek tülekedni, majdhogynem egymásra is taposva igyekezni, hogy meglássák, amit látni kellett. A szanaszét heverő dísztárcsákat, össze-vissza karcolódott csomagtartót, pozdorjává hullott szélvédőüveget, Hepehupás motorházatetőt és karosszériát, leginkább pedig – hát igen –, leginkább még a vért, A nyirkos aszfalton meghülő vért és mocsokságot, no meg hát a sosem felejthető ámulatot-révéletet azon az idősebb férfiarcon, Azt a semmit fürkésző tekintetet, amely az almafák fölé, végig az almafák fölé figyelt, mert ott valami olyasmi történhetett, ami őt kiemelte ebből a tragédiából, Ebből a világi borzadályból – ahogy később mondta.

De, mint utóbb kiderült, mindenkit más hökkentett meg a szörnyűségből, s mintha külön-külön más-más balesetet láttak volna, olyan volt az igyekezetük az elmondásban. A Lengyel-házaspár, Aranka s Misó mintha csak egy különálló szerencsétlenségről számolnának be, még napok múlva is – ha felhozódott – csupán azt a felfordult, az árokba borult kis szürke Zsigulit beszélték. Azt, amikor odaértek – Majdnem legutolsóként, de mégis odaértünk –, mindjárt észrevették, hogy Valakik abban igencsak küszködnek, de ők úgy értették, mintha nem tudnának kijutni a szerencsétlenek, mintha a szűkös ajtóréson nem férnének ki, hát megpróbálták segíteni rajtuk. Kijjebb s kijjebb feszítették az amúgy is elhajlított ajtókat, s a két fiatalat markolászták, és csak jó pár másodpercnyi buzgólkodás után vették észre, hogy azok valami hatalmas csomaggal erőlködnek, azt Szeretnék végre kiszuszakolni az ajtóréson: maguk számára sem ők a fontosak. Ezzel szemben, viszont mindezekkel szemben rémültek voltak meg kétségbeesettek, szóval, Ne higgye azt senki, hogy kicsit is komikusan hatott, mármint Ez a segélynyújtó, ez A mi kis erőfeszítésünk. Sőt még az sem nevezhető annak, ahogy Szinte menekülni próbáltak előlünk, ahogy ez a két fiatalember – Hogy is mondjuk? – igen, háládatlanul viselkedett. Mert hát ők simogatni, babusgatni kezdték, amint kijutottak végre mindenestül, ám Azok a csomagjukkal hazakelődtek továbbra is, azok csak azzal voltak elfoglalva, Mint a bolondokra, úgy néztek ránk, Miközben meg csak a mobiljukat nyomogatták, amikor tehették, azon babráltak, piszkáltak kétségbeesetten. Hát egy karcolás, az nem sok, de azokon annyi se volt, csak a riadalmuk. Mintha tényleg menekülniük kellene, igen, úgy forgatták szemüket, hogy ők azt hitték, neki fognak vágni, mindjárt nekiiramodnak, hogy a szerencsétlenek azonnal eltűnnek az irdatlan nagy almáskertben.

Na de az a téglaszínű Audi, Hát az aztán megcsinálta rendesen. Attól még, hogy Lengyelék: Aranka s Misó alig emlegették, attól még Ez legalább annyira felkavaró volt, mint ama másik, sőt, talán még Amannál, még a mikrobusznál is, igen, a Peugeot Boxernél is hátborzongatóbb volt, Már ha szabad így beszélni erről – jegyezte meg Icuka, a Horváth Ilona. Lehet, ebben az is közrejátszott, hogy ennyire lestrapált kocsit – a Dodi, azaz Stéfán Györgyi szavaival –: Ennyire kimustrált járgányt ritkán lehet látni, meg hát az, ahogyan ez a téglá Audi az orrát szinte bele akarta dugni a sekély árok koszos vizébe, és ezt egy kicsit öngyilkosságnak, vagy legalábbis ilyen kísérletnek látták ők, A három lányok. De hát nemcsak ők, a lányok, hanem Sunyó is, ki negyedikként úgy ragaszkodott e társasághoz, mintha létezése függne tőle – főként Szilviától, főként az ő Szíve Szalviájától, ahogyan szólítani szokta néha ezt a szőke-barna csíkos hajú nőt, szerinte Minden lében egy kanál babát. Így hát Szilvia szavára szinte háromszorosán figyeltek az Audi

esetében, mert hát meglátásait többnyire meg-megismételte a Sunyója, s ha mindez kevésnek bizonyult volna, akkor eszükbe jutott a sárga kamerája, valamint az ugyanolyan sárga színű digitális fényképezőgépe, és ez döntően hatott a véleményformálás alakulásában – már ami e három szerencsétlenül járt kocsit illeti. Szilvia ugyanis hidegvérrel használta gépeit, amíg valaki nem kezdett el tiltakozni, hogy aztán a kárfelmérők meg a rendőrség, a hatóság megérkezésekor eldugja, végleg dzsekijébe rejtse. Na, szóval: A téglaszínű Audiban ami elborzasztó volt, azt igazán egy mozgókép tudná csak visszaadni – tette hozzá Kovácslivi kiegészítve és ezzel tovább is vive a hangadást. Azt látni kell – mesélték aztán négyen: Szilvi, Dodi, Kovácslivi meg a Sunyó, és a hozzájuk csapódott még fiatalabbak bólogattak –, látni kellene, amint a visszapillantó tükörről alálógó nagyobbfajta feszület a szélvédőüveget meg-megkocogtatta, ugyanis veszettül – Na de hát ezt mindannyian tapasztaltuk –, nagyon is veszettül lökdösött meg támadt, Nagyon is veszett volt ekkor az a hülye szél.

Mintha valaki felakasztotta volna magát, valóban olyan erős volt a szél, és csapkodott, Még mindig verdesett valami esőféle is, hogy már november végi szürkületből kapjanak előleget, és ne higgyék a színes októbert, a színes ősz pompáját, ne higgyék az örömet, leginkább ne higgyenek semmit. És pont a széparcú Skirecki Margit mondott hasonlókat még a beszálláskor, no meg ezt, amire többen felkapták a fejüket: Olyan a szél, mintha valaki felakasztotta volna magát. Akkor, ott, ezekből, mindebből csupán a szerfeletti ellentmondást, csak a rendkívüli ellentétet vette észre Tunyogi úr: Ez a kackiás bajuszú Albert bácsi, s magyarázta Szahajdák Istvánnak, frissen szerzett barátjának, hogy hát milyen furcsa jelenség az Ápolt, fiatalos arc, az igen szépre Duzzadt, kecses ívelésű, gusztusos szája, és az abban megszületett lemondás szava az örömökről, miközben ő akár megesküdne – Megesküdtem volna, mikor észrevettem, akármikor megesküdnék erre –, hogy hát igenis az öröm beszélteti ezt a Guszta asszonyt. Amikor pedig már ott állhattak, ott is álltak szinte egymás mellett, és a fehér mikrobuszon keresztül süvítő szélről neki – mármint Tunyogi Albertnek – újra eszébe jutott a beszálláskor hallott lelki móríkalás, hiába várta, hogy mi lesz, hogy vajon Most milyen szó hagyja el azt a szájat – Sehol semmi, csak a szél ereje körülöttünk, meg A lélek megrettent figyelme odabenn. Csak Letaglózva néztük valamennyien, ők meghökkenve, megijedve bámulták a fehér mikrobuszt, a Peugeot Boxert, és csak jóval később vallotta be ez a szépre duzzadt, kecses ívelésű, gusztusos szája, hogy őneki akkor, egyszerűen, Bocsánat, de a testem, igenis a teste jutott róla eszébe, hogy azt őneki egyszer, bizony egyszer el kell hagynia; s aztán a háza, és aztán a szülőfaluja, és mit ne mondjon, kicsit az egész hazája, hogyha valójában tudná, mit is jelent Ez a szó, na de hát mégis, Így szokás

mondani, nem igaz? Igenis, többük szemében valamilyen kikerülhetetlen jelkép lett a fehér Boxer – így mondták egy idő múlva egyre többen –, Amint elnéptelenedve, kiürülve, elhagyatva állt. Hát ennyi lenne, ennyi csak az élet: egyszer mindenképpen, egyszer úgysis ripityára török majd a szélvédőüveg, az ajtók kivágódnak, minden össze-vissza horzsolódik, karcolódik, keresztbe áll a buszunk, A nagybetűs buszunk keresztbe áll az úton, és csak jár majd rajta ki meg be a szél? És mi, Akik majd akkor érzünk, hol leszünk? Hát ki tudná azt megmondani, Hol lesz, amire rámondjuk: Én, az életem, s a megrettent figyelés odabentről hova, hova, hova vándorol? Hogyan és miképpen lesz: Ki-ki lebeg majd a maga almása fölött, vagy azt mondjuk, Ezt jól megúsztuk, verje a nyavalya azt a kocsit, azt az ideiglenes házat – hazát? –, úgyse lehet örök, semmi sem örök, csak ami láthatatlan?

2. Az ördög játéka valahogy izgatóbb az angyalénál, és ezt nem most fogalmazta meg először Tunyogi úr: Albert bácsi, s mindjárt magyarázta volna Szahajdákunk, de az István, Ez a szerencsétlen flótás, nem tudott figyelni. Tunyogi szerint E hórihorgas, szikár és hát Mit szépítem: tesztoszta alak Annyit idéetlenkedett, hogy Munka volt figyelni, különösen, hogy a buszba visszasietők megint csak kavarogtak-tolakodtak, mint a hirtelen jött fékezést követő baleset-felismeréskor – amikor mindenki máris látni kívánta a borzadályt –, Ebben a forgatagban tényleg munka volt őt nézni. Mintha valamilyen Hajótörött-féle lett volna a szerencsétlen, mintha mindannyian ide-oda, arrább-errébb taszigálták volna – így emlékszik Tunyogi Albert e sűrű-sűrű pillanatokra –, Mintha csak mindig arra ébredt volna Szegény Szahajdákunk, éppen rossz helyre dugja a nagy nehezen levetett kabátját, mintha folyvást más helyét foglalná el, miközben pedig – és ezt más is megfigyelte – Tisztára olyan volt, mintha félszemével Kizárólag azt az eget kémlelő alakot leste volna, mintha megbabonázta volna őt az a furcsa férfi. Igen, azt az eget kémlelő alakot leste, még a visszazállás után is ő azt kereste, de a körötte gomolygó hangzavart, a beszédfoszlányokat – Sokunk szerint: most is –, azóta is tisztán hallja. Legfőképp, hogy Ne totyogjon már, Hát mért nem ül a helyére, Jaj, öreg, ne csináld a kuplerájt, Ez a hely foglalt, kérem, Na, ennek már annyi, ez kiömlött, Óvatosan, óvatosan, Nem, az én csomagom itt van a helyén, Na, ez is jól kezdődik, még egy durva szó, és visszafordulok; mert ő bizisten visszafordul, neki elege van, elege a világvége micsodából, Na, Icukám drága, most kínálja újra azt, amibe épp csak belenyaltam, nem kívántam komolyabban megkóstolni induláskor –: Van-e még belőle?

Joggal szólhat Tunyogi e felbolydulásról, e darázs-fészek-hangulatról, mert ő nemcsak értette, de érezte is Mindazt, ami kialakult körülöttünk, hiszen Elég nagy mértékben alakítója és főszereplője volt annak, Meg hát mindjárt megszerettem ezt a csetlő-botló figurát, ő Szegény Szahajdákunk

legjobb beszélgetőpartnerévé lépett elő Mindjárt itt, az elején. És mégse, ennek ellenére nem fért a fejébe: új barátja miért nem emlékszik, vagyis, miért bizonytalan annyira új cimborája abban, hol foglalt helyet először, hol ült még a kiszállás előtt, és Miért foglalkoztatja őt mindez annyira. Na ne mondja már, vagyis: Szervusz, én vagyok az idősebb, hát Ne mondd már, hogy egy, pláne meg azt, hogy két ülésnyit – ez különben fizikailag is lehetetlen –, Ne mondd már, hogy így eltévedhet az ember, annyi történt, hogy én – mivel mind a ketten ezt akartuk – eggyel előrébb kerültem, ide, melléd, mert az unokám, a Bernadett is új helyet talált magának, leghátul, az ötös ülésen, na ne mondd már, hogy így megtévedhet az ember, még ha Szahajdák István is az az illető. És kacagtak, de komolyan is vettek mindent, merthogy azt még ő sem gondolta, hogy ebből a kirándulásból akkora ügyet csinál a múltó idő, az a tényfeltárónak is nevezhető, valójában Ködbe vesző nyomozás, vagy inkább: nyomvonal-feltárás, melynek Hol a szereplői, hol pedig az ügyvivői lettünk önszántunkon kívül. Főként akkor, főleg azokban a percekben ők nem gondoltak semmi ilyesmire, hiszen valamennyien – Na jó: eléggé sokan – hitték, Szentül meg voltunk győződve, nekünk semmi, nekünk aztán tényleg semmi közünk ahhoz, amit látunk. Na de kinek is juthatott volna eszébe, hogy hát A Szahajdák nevűnek még a totyogása fontos lehet, de még az is, Hová tette legelőször levetett kabátját, s hová, mikor visszaszállt a buszba?

Még akkor is így voltak ezzel, legalább vagy tízen hitték ezt a Semmi közünk hozzá-féle megoldást, még akkor is, amikor nem és nem engedték őket továbbmenni, pedig már a buszvezető igen-igen erősködött, nekik percek múlva ott kellene lenniük a határátkelőnél, ők viszont egy órányira, ha nem éppen kettőnyire vannak attól. Na de érdekes egy alak volt a sofőr Miki: ahogy erélyeskedett, azonnal – Melegében – meg is alázkodott: egyszerre csinálta ezt a kettőt, szóval: egyszerre volt kettő. Szilvia csak nézte-nézte, aztán hamarosan kijelentette szűk udvarának: Csigalélek, csigagerinc, nem férfi az ilyen, Hiába gondolja sármosnak meg keménynek magát azzal az előrehulló hajával – és a szeme megpihent Sunyója hárommilliméteresre szabott kopaszságán. Ámde Livia, a Kovácslivi úgy tartozott ehhez a csapathoz – Szilvihez, a pufók Dodikához, no meg persze Sunyókához –, hogy ő kételkedett, ő ebben a Miki-féle erélyben és engedékenységben másvalamit látott. Igenis, ő abban másvalamit érzett, ahogyan a rendőr előtt csaknem vigyázzba vágta magát, igen, ő azt az ügyes megtévesztőt vélte felfedezni ebben, mintha se nem egyik, se nem másik lenne, hanem valamilyen titkos harmadik, egy ismeretlen rejtőzködő valaki: egy igen fontos ember. Így aztán, amikor Kobály Miklós buszvezető bementa, hogy sajnos, várniuk kell, Mert a helyszínelők a busz utasaival is beszélni kívánnak, ő a sofőrjük hangjából rejtett aggodalmat hallott ki, de Szilvi, Dodi, no és persze Szilvi Sunyókája

előtt erről inkább hallgatott: csak nézte, nézte, mint indul el hangtalanul az elsőként megérkezett mentőkocsi, s Egyáltalán nem érdekelte, hogy Miféle baleset ez, ahol vér is van meg pozdorjává zúzott szélvédőüveg is, ámde sebesült Egy szál se.

Nehéz lenne megmondani, mit látott, hogy ebből mit vett észre az az öt fiatal ember, az a percek alatt összeverbuválódott csapat, mely teljes egészében elfoglalta, hangoskodva eluralta a busz öt hátsó ülését. Olyan érzése lett Kovácslivinek, Ezek még tán a részvétet is visszautasítják, hogy ezeket még tán annyira se, mint a többieket, hogy ezeket egyáltalán nem érintette meg, amit láttak. Ők ugyanis szelíden, de nagyon is határozottan elhárították maguktól Ezt az egész miclodát, ez Látszott, ahogy elkülönítették magukat, de aztán Kovácslivi mondata után, aztán a zavar pillanatában lazán, vagy inkább: Lezsernyésen – ahogyan Cseritől, vagyis Csernyáki Feritől mindannyian eltanulhatták ezt –, lezsernyésen jelezték, mégiscsak visszatáncolnak, hogy Okés, okés, rendben van, csak bohóckodunk, értik őket, hogy itt egy súlyos tragédiába futottak bele, Nem barbárok ülnek itt, de hát a magnót, A sétálómagnóinkat, azokat azért még használhatjuk, nem? És ártatlanul is meg szemtelenül is néztek a Kovácslivire, akit Csernyáki Feri nagymamája, Lengyel Aranka kért meg a második ülésről, szóljon már oda az unokájának, hogy ne hozza a szégyent rájuk, ne égesse így le őket mindenki előtt, mert hát a hangját, azt odáig hallani, de Persze, hogyha meg nem sértem ezzel Livikét, csak Úgy látom, mintha most éppen arrafelé indult volna. Ám a zavar pillanatában, akkor már szinte hatan éreztek hasonlóképpen, hiszen Lívia azt kelletlenül, Lívia azt úgy darálta el, hogy őbenne az ötök, hogy ezek a nem-barbárok őbenne azonnal felismerték társukat, s ez olyan meglepően hatott valamennyiükre, különös módon a két fiúra, hogy az Okés, okés után tényleg el is csendesedtek, még ha nem is azért, amiért a Lengyel nagyszülők azt úgy szerették volna, s mégis kihívóan néztek Kovácslivi szemébe-arcába: Cseri érthető, miért, a Nagy Ákos meg azért, amiről csak ő meg Lívia tudott, és természetesen a Sunyó nevű báty, a Nagy Sándor, de ő is hallgatott, Az öcsköst: Ákit nem áruljuk el, amúgy is Ez egy régi történet, annak már több mint öt vagy hat hete, ilyesmi. Az, hogy Líviának, Csernyákinak s Nagy Ákosnak, az, hogy kinek mi suhant át a bensején, hogy ki mit érzett, arról senki nem beszél, de tény, hogy Kovácslivi ekkor ugyanúgy hozzájuk tartozónak hitte magát, Ide tartozónak gondoltam magam, ahogyan saját hármasukhoz, Na jó, egyszer tán a Szilvi Sunyója is önálló ember lesz: négyesükhez, hiába volt idősebb ezeknél, hiába volt rossz emléke Nagyákiról, s hiába grimaszolt, huzigálta ajkait, a száját Ivett is meg Krisztina is, sőt még kicsit Bernadett is, mikor megjött hozzájuk ezzel az üzenettel –: Volt ebben a hátsó kuckóban, e traktusban valami szokatlanul vonzó – Végsősoron ezért kellett nekem

idejönöm, érezte, hogy Van e térben valami, amihez neki köze van, vagy volt, vagy lesz, ki tudja?

Egyébként felfoghatatlannak mondták, furcsának az arra érzékenyebb idősebbek is, hogy milyen későn ért el hozzájuk, hogy milyen megkésvé érintette meg őket ez a szörnyűség. Talán még akkor se Láttuk a mélyét, amikor már Benne voltunk, hiszen jókedvűen válaszoltunk a rendőröknek, azután meg, amikor már minden és mindenki Helyrerázódott, mindenki újra útrakésznek gondolta magát – Haladjunk: Gondoltuk sokan –, mintha semmi se történt volna. Végül is – és később ebben állapodtak meg – csak az kezdte egy kevés idő múlva ráébreszteni e társaságot, Minek voltunk a megkésett szemtanúi, az az újabb felbolydulás kezdte ráébreszteni őket, hogy Mibe kerülünk, amikor Szahajdák és Tunyogi külön-külön de egyidőben szinte felkiáltottak, hogy Oda nézzenek, hát azt nézzék meg, Ott, még Ott, Hát azt figyeljék, segítsen már neki valaki, Még ott, a szemük előtt hal meg, hiszen összeesett az a férfi, aki mindvégig az almáskert fölötti egeket bámulta. Ámde hiába nyomultak mind a jobb oldali ablakokhoz, mert már nem láttak, már nem láthattak semmit, csak a kavarodást, s ahogy abban szintén hangtalanul, lassan elindul a második mentőkocsi.

Ezek után kérdezték meg önmaguktól: Ennyi hát az élet, Ennyi lenne, ugyanakkor azt is észrevették, hogy Most senki se nyúlt már a kabátja, a dzsekije után, Már senki sem kívánt a helyszínre kijutni. Jobb a szélvédett helyen, és egyáltalán, Mi közünk mindehhez, kérdeztették, ugyanakkor nem vártak ők semmiféle választ. S mintha ezzel valóban, igazán véget is ért volna valami: a rendőrök is abbahagyták a kérdezgetést, pedig hát Pihor Endre – Vérsnyomásos-gutaütéses Pihorunk – szerint arra sem volt idejük kitérni, ami – hogy mondja? – Eléggé komoly izgalmat ígért, hogy ki és mit fényképezett, hogy tudják-e az erre vonatkozó szabályokat, törvényeket, szóval: mintha elvágták volna őket, és Jó utat kívánva egyikük még intett is – de Lengyel Mihály, Misó szerint Egyáltalán nem úgy, mint egy szolgálatban álló egyenruhás, hanem mint egy férfiember –, mikor Szilvia a csábosabbik, Skirecki Margit pedig a legszebb mosolyával nézett ki az ablakon.

3. Ami másodjára történt, úgy történt, Mintha először vettük volna észre egymást, így a megrendülés helyett mégiscsak valami egész másra kezdtek felfigyelni. Mintha ez az egész út, a kirándulás most kezdődne, igen, ilyen lett az újraindulás, a biztonságos ringás alatt lassan újraéledő beszéd, amely a papramorgók – Albert bácsi, Tunyogi úr mondta így először – különféle illatában szállt fel ugyanúgy, mint jó pár órával előbb,

s megint csak egy-egy kacagásban, egy-egy hangosabbra sikeredett szóban csúcsosodott ki, de érdekes, hogy most a társaságnak egy másik csoportja volt a kezdeményező, akikről, éppen ezekről az utastársaikról gondolták Sunyóék, Na, ezeket is majd oda tesszük, ahová akarjuk, Na, ezeknek még a huszonegy is páros. Most viszont mégiscsak innen, a busz bal oldalán tömörülők közül kerültek elő a hangadók, ha szabad egyáltalán ezzel a szóval például Takáts-Kis Zsoltot, a tanár urat minősíteni, aki csak most, az eddigi út során csupán most szólalt meg legelőször, és a jósjelekről meg a gyengeségről úgy kezdett beszélni, hogy azonnal hallgatósága kerekedett. Így aztán, amikor befejezte rögtönzött kis gondolatfutamatát, Egész különleges érzés támadt hallgatóságában. Amit láttak, azt, amibe belecsöppentek egy pillanat alatt, szóval, az egész szörnyűséget szinte félretessékelte valami. Már nem, már egyáltalán nem a felfordult Zsigulit, s nem az árokban kikötött, azt az öngyilkos, a téglaszínű Audit, de nem is azt a Boxert, azt a széljárta kocsit, azaz: a mikrobuszt, ők nem azt látták, s nem azt érezték át, hogy hát csaknem ott, a szemük előtt múlt el a világ az eget bámuló idősebb úr elől, ó, dehogysis. Valamiképp újraindult bennük, ami olyan hirtelenül foszlott szerte azzal a bizonyos fékezéssel, amit elveszetteknek hittek, azt a kezdődő varázsos, várakozós, nőt és férfit egymáshoz kerítő emelkedettséget Mi már korántsem láttuk annyira elveszetteknek, sőt, most már egy sokkal érzékenyebb, mélyebb titkokat ígérő kiteljesedésben kezdték újra felfedezni.

Volt valami közös, vagyis most keletkezett először valami közös, ami az egész buszban szerteáradt. Éppen ezért nem az lett a vélekedés, hogy ezek itt most afféle megmondókká léptek volna elő, hogy mondjuk a Somogyiékbán, vagy bárkiben, a Sunyóékban vagy a Cseriékbén ez maradt volna meg, dehogysis. Ha valaki, hát akkor Takáts-Kis, no meg a zenész társ, a Szedlákovics Tamás jól tudták, hogy mit csinálnak, még ha nem is direkt, Még ha nem is tudatosan tettük, amit tettünk, s még ha Kapatosságuk egy kissé hitelét is vette közönségszervező megszólalásuknak. Talán éppen ezért fogadta el őket Szilvia, és szinte elébe ment, előre menekült, mikor félig-meddig megtámadta Sunyóját, hogy Félre a cikit, Ha netán ilyesmi forogna a fejedben, Ne gondold már, hogy a kuglifej a minden, s ha valaki középkorú, ha valaki olyan szavakat használ, mint ezek itt, akkor az közzöhej, ha ők a szél s a lélek összekapcsolhatóságáról beszélnek, hogyha ők A láthatatlan erők értünk folyó harcát emlegetik, meg a gyenge érzéseknek gyenge erőssá való összeadódását, akkor azon feltétlenül Röhögni muszáj, lenézni őket, merthogy ők is felkapták az elejtett szót, ezt a papramorgót, s annak mondják a pálinkát, és mert kizárólag ehhez nyúlnak, amikor olyan a kedvük, sohasem a tablettákhoz, sohasem kívánnak lazázni kicsit, Mint egyesek! De hogy a Szilviának milyen jót tett ez a kirohanásféle, ez a

néminemű ellentmondás színesedő viselkedésében! Sokkal értelmesebb volt a rakoncátlankodása: a szőke-barna csíkos haj ellenkezése, tépettsége pedig Bajt villantott föl a cédaságban – ahogy Szedlákovics mondta –, s annak is mennyire más hangsúlya lett, Amint a széles csípőjét meg formás, feszes fenekét legalább kétszer-háromszor, Itt is meg ott is megforgatta, amíg újra elfoglalta a helyét. De hogy erről Szahajdáknak, amit mindezekről Tunyogi úr sűgött Szahajdáknak, új cimborájának, abból Szegény tesze-toszánk Aligha volt képes bármit megjegyezni – amint Misó mondta –, pedig akkor Láthatóan tetszett neki az is, amit látott, az is, amit Tunyogi úr mondott.

Ekkor jutott Krisztinának eszébe A két fura, de érdekes fazon, mert ott, a Cseriék ötös ülésén ugyancsak unatkozott. Hogy hoppá, van még két igencsak érdekes fazon ezek mögött a furcsákat beszélő zenész-tanarak mögött, vagyis Ha onnan, hátulról is látnánk őket, akkor az előtt az érthetetlen kabinos ülés előtt, egyszóval: beékelve ülnek, de hogy ennyire hallgatnak, Mégsem társai ennek a bunkócska Sunyónak, pedig ő a beszállás utáni nyüzsgősödő hangulatban tisztára így látta ezt a Korsunovszki Valentint és Molnár Márkot, hogy hát Ezek egyivásúak lehetnek, ezek bizony hasonlórúiek A kuglikoponyával. Ő különben ötödiknek, úgy értve, hogy páratlannak vette észre magát ott, az ötök: Cseriék között, hát fordult is vagy kétszer-háromszor a karambol utáni összeverbuválódás után, Na nem ezért: korántsem sértettségből, hanem sürgős mondanivalója lett, hisz unoka ő – Ilyen minőségemben vagyok a buszon –, neki legalább annyira vigyáznia kell a két öregre – Erre kértek a szüleim –, hát vigyáznia kell a két öregre, ahogyan azoknak órá. És a Lengyelék háta mögött meg éppen arról beszélgettek Szegénykéim, Somogyiék: Kálmán és Eleonóra, hogy hát Annyi nekikészülődés után Most először, s akkor is egy ilyen baljós előjelű kezdet, ugyanakkor jó érezni ezt a családiasságot, meg hogy talán mégis meghozza nekik ez az út, amit várnak tőle, és, remélik, Krisztikének is megéri, hogy láthatja, Honnan jöttünk, Honnan kell nézni magunkat. De már ott is termett Krisztikéjük, mintha végszóra érkezett volna; máris csacsogott, hogy így meg úgy e Jó-kalandos kezdés, mindjárt küld egy SMS-t haza, Ott hátul azt beszélik, még egy órányi út, aztán nem lesz már hazai téroró, Na csá, még jönni fog, csak beszélgessenek, reméli, nem ittak a bűdös pálinkafélékből –: Fú, micsoda illatfelhő! Visszafelé menet pedig hogy, hogy nem, de úgy megingott, megbotlott az érdekes fazonok párosánál, hogy a kívül ülő Molnár Márkban tudott csak valamiképpen megkapaszkodni: Hát ez van: bocs, ne gondolj, léci, semmire, ja, és a mobilját, azt visszakéri, Bocs, Még egyszer bocs, na, megyen, mert hát mennie kell, várják, és se Molnár Márk, se Korsunovszki Valentin nem tudott védekezni, mind a hárman mosolyogtak.

Á, dehogysis. Hogy gondolhat ilyet, mondta volna Somogyi-papa, a Bűdös pálinkafélékre késve reagálva, hogyha lett volna még kinek, így aztán ő inkább

gyorsan hátrafordult, hogy még egyszer megköszönje Icukának: Horváth Ilonának, Tényleg olyan tüzes az a vegyesgyümölcs, épp olyan, mint amilyen szavakkal ajánlotta, és Ezt még a feleségem is meg tudja erősíteni, mármint: a pálinka erejét, hiába hogy ő inkább az édesebbeket és gyengébbeket szokta kérni – Hiszen tudja! –, Ám ez nem abból, ez bizonyára nem abból az eresztésből való, amit otthon megkóstoltak. Krisztina ezt persze nem hallhatta, de a hátrafordulást, azt gyorsan arra magyarázta – Dünnyögött az orra alatt, és még mindig Ott időzött előttünk, mármint a Korsunovszkiék előtt –, hogy hát a nagypapája bizony szereti őt megfigyelni, lám csak, Most is úgy tesz, mintha egyszerűen hátraszólna, mintha most is épp a háta mögött ülő nővel, Icuka néniével beszélgetne, de őt nem tudja átverni, Mindig ezt csinálja – s ezt már csupán félig-meddig mondta, inkább mosolyába csomagolva ejtette a háta mögé, amitől a Molnár Márk és Korsunovszki Valentin mosolya elszállt: Bámultunk egymásra, hogy most akkor ez valami barátkozásféle volt, ez felcsípés, kikezdés, figyelemfelkeltés, vagy Csak beindult a csaj, és ez is oda tartozik a nagyon hepi – így mondta Valentin: nagyon hepi – szokavaráshoz, amely már Aligha tarthat sokáig.

És aztán valóban. Alig tíz-tizenöt perc, és megint fordult, újra saját árnyoldalára fordult a hangulatuk, Ez az egész minden. Értetlenség bújik a tekintetekbe, például Lengyelék és Somogyiék szégyellték, hogy mi történt velük, hogy miért ez az érzéketlenség, miért, hogy ők egy mulatozó hangulatnak engedtek, amikor Itt, pont itt lebeg a megrendülés a fejünk felett, meg Itt, a mellkasunkban, Itt, a gyomorszájban, kinek hol, Az egész busznak ezzel kéne megtelnie, Mi pedig az ördög felkínált útjára tértünk. Ezt, hogy Mi pedig az ördög felkínált útjára tértünk, Somogyiék, pontosan Eleonóra mondta ki először, de még hozzá jó hangosan, majdnem úgy, amilyen hangerővel Cserinek sikerült kimondania valamit nem is olyan régen, így hát nem csoda, hogy felébredt a megfigyelmezettben: most ő gyorsan visszavághat. Oda is hajolt a barátjához, Nagyákihoz, Nagy Ákoshoz, és haláli komolyan megkérte, mondta, ugyan szóljon már oda a Kovácslivinek, hogy adja át a Somogyiéknek: Egy kicsit csendesebben, ne égessék már az egész busz előtt kis unokájukat, a Krisztikét, és úgy mondta ezt, hogy a Krisztinának hallható legyen. Ám ez a nagyon sötét, nagyon barna haj és nagyon kék szem Krisztinája így se kapcsolt azonnal, Hogy mivel, kivel disznólkodik ez a lezsérnyési tökfő, csak Az indulatra emlékszem, hogy fölattanok s újra megyek előre, de akkor már az első ülésről is éppen fölemelkedett a vezetőnk, és jól artikulálva mondta, Éppen ideje, hogy most már végleg mindent pontosítsunk, nézzük meg még egyszer, név szerint, hogy kik vágnak hát neki a külföldnek, hányan és hogy kik mennek át ilyen lelki batyuval, ezzel a Ránkszabott teherrel, Amit így elénk hozott a sorsunk.

És ebből is jó végszó lett. Most épp a sofőr Mikinek. Mintha csak parancsszó lett volna, úgy fordult le gyorsan a leálló sávra, és már intézkedett is, hogy Szabadi Zsuzsa csak kapkodta fejét, hogy miért ez a hirtelen leállás, miért, hogy a Kobály Miki kezd el intézkedni őhelyette. Persze igazat adott neki: Elég ha ki-ki megnézi a társát, a szomszédját, nagy késésben vannak, Minek ide névsorolvasás, hisz így vagy úgy, ahogy azt mondják, szegről-végről ismerős csapat utazik együtt. Na jó, három különböző csoport, de hát azon belül mindenki mindenkit ismer – Tán még jobban is mint kellene –, és harmincnégy ember, azaz hogy harminchat ember egy perc alatt, egy szempillantás alatt összerázódik, Pláne meg most, hogy ilyen események jöttek közbe, De ezt inkább jobb, ha elfelejtjük, mondta és a csoportvezető kezéből könnyed mozdulattal kiemelte azt a listát, melyet Zsuzsa éppen felolvasni készült, és egy másikat adott oda neki, mondván, hogy ott maradt önála, pedig Ez a jó, az meg a piszkozat, és gyorsan összehajtogatta Azt a nem-jót: kétrét, négyrét, farzsebébe tolt, hogy a Szabadi Zsuzsa csak ámult, nézett, nem tudott – Vagy nem is akart? – hozzászólni, végtére is, ez már a negyedik közös útjuk Kobály Miklóssal, s Az első három igen jól sikerült, nagyon rendes embernek ismerte meg ezt a kis tömzsi, fúrge buszvezetőt, Jó vele utazni. Meg hát nem is érkezett megnézni, mit vett a kezébe, mit miért is kellett kicserélnie: a bekiabálások elvonták, teljesen elvonták a figyelmét, hogy Harminchat, Igen, pont ennyien vagyunk, hogy Mind megvagyunk, harmincnégy, a Szabadi Zsuzsa az harmincöt, no meg a Miki harminchat, igen Mi harminchatfélék vagyunk –: Na, indulás! Ő meg csak nézett szembe utastérrel, emberekkel, önmagával, mert Tunyogi szerint Ezt a nőt valami nyugtalanította, ez a harmincnégy, egészen bizonyos, hogy ez nem tetszett neki, csak a harminchat, Én ennyire emlékszem – amiként azt visszafogva magyarázta Mikinek, miközben Lengyelék meg mindent kihallgattak –, igen így emlékszik, Mert hogy negyvennyolc plusz két férőhely van, és ő ezt úgy jegyezte meg, hogy Miki s ő: ez a plusz kettő. Így a negyvennyolcra jut a harminchat utas, s a különbség adja ki a tucatot, pont a tizenkettőt, igen, Pont egy tucatnyi szabad helyünk van, Így már minden tiszta s érthető, egyszerűval, Sehogysem a harmincnégy a jó. Akárhogy nézi: nem, vagyis hát: igen-igen, harminchat, de nem vele és nem a Mikivel. Minthogyha kettő hiányozna, mintha még az induláskor kettővel ők többen lettek volna, de csak nézte, nézte Mikit, s ez a női aggodalom olyan jól állt neki, hogy Tunyogi azon kapta magát, Szebbnek látom, mint Skirecki Margitot. És láss csodát: most Szahajdák is csatlakozott hozzá: Egész elképesztő akarattal s szenvedéllyel ugrott fel – Már előtte is csak a fejét forgatta, mintha valami létszámenellenőrzés-félét tartott volna –, egész elképesztő Hozzáértéssel ugrott fel, hogy hát Álljon meg a menet, Itt valami nagyon nincsen rendben – mondta, s még a Tunyogit

is félretessékelt. Mert ő úgy emlékszik, mintha két fiatal ember hiányozna, mintha még az első beszállás után Elöttem ültek volna, Őelőtte, Eggyel vagy kettővel, nem emlékszem pontosan. Egészen bizonyos, amit beszél: hogy ott ültek, és Még a Miklós buszvezetőnk kemény fékre taposása előtt nagyban telefonáltak – hadarta –, sőt még arra is emlékszik, mit mondtak, hogy Nyugi-nyugi, itt, már itt is vagyunk, Akkor a második változat szerint pakolunk – mondták –, Hogy a franc egye meg, ne dumáljanak, és ne hívják fel többet őket, hanem húzzák el A belüket, ilyesmit mondtak, legalábbis mintha ezt hallotta volna. S mindezt úgy mondta a Szahajdák, Mintha a sofőr Mikit tesztelte volna, hogy mit mutat az arca, mit válaszol erre – legalábbis Lengyeléknek ez tűnt fel Ebből a kétféle viselkedésből. Különösen akkor erősödött meg ez bennük, amikor a Szahajdák Már arról kezdett dűnnyögni: hogy hát ő nem is tudja, mi ez az egész – És visszatért a tesze-toszasága – ez az egész kavarodás, nem is tudja, Talán Tunyoginak van igaza, Ez az egész Tán egy angyal-ördög párviadal, mely a busz uralmáért folyik, vagy mi a csuda, de ő inkább bemutatkozna – És kezet nyújtott Szabadi Zsuzsának –, Szahajdák István. És véletlenül van csak itt, ő nem is tudja, mi vette rá, hogy elindult, felkereste ezt a céget, s befizetett erre a kirándulásra, Most meg, tessék, Itt vagyok, és nehéz úgy tennie, mintha minden rendben volna, mikor ketten, megismétli: Ketten igenis eltűntek, Nem tudom, hogy mit keresek itt, de az, hogy ketten hiányoznak, az már biztos, annyi szent, hiába siet olyan nagyon, kedves buszvezető Miklós, hiába Nyomul annyira ez a Magyar Nova Futura, hiába minden –: Itt valami nagyon nincsen rendben.